

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 1 marca 2018 r. w sprawie perspektyw i wyzwań dla unijnego sektora pszczelarskiego

Parlament Europejski,

– uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie zdrowia pszczół miodnych i wyzwań dla sektora pszczelarskiego(1) ,

– uwzględniając konkluzje Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (8606/11 ADD 1 REV 1) w sprawie komunikatu Komisji w sprawie zdrowia pszczół miodnych ([COM\(2010\)0714](#)),

– uwzględniając prace w ramach europejskiego tygodnia poświęconego pszczołom i zapyłaniu – „EU BeeWeek” – organizowanego od 2012 r. w Parlamencie Europejskim,

– uwzględniając sporządzone przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) sprawozdanie pt. „Collecting and Sharing Data on Bee Health: Towards a European Bee Partnership” [Gromadzenie danych i dzielenie się danymi na temat zdrowia pszczół: w kierunku europejskiego partnerstwa na rzecz pszczół] z września 2017 r. ustanawiające europejskie partnerstwo na rzecz pszczół,

– uwzględniając art. 52 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz opinię Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności ([A8-0014/2018](#)),

A. mając na uwadze, że sektor pszczelarski stanowi integralną część rolnictwa europejskiego i liczy ponad 620 000 pszczelarzy w UE(2) ; mając na uwadze, że pszczelarstwo jest szeroko uprawiane jako hobby lub na potrzeby własnej konsumpcji, a także jako działalność zawodowa;

B. mając na uwadze, że wśród wartości gospodarczych dostarczanych przez pszczoły znajdują się zapylenie i produkcja miodu, wosku pszczelego i innych produktów pszczelich; duże znaczenie mają również drewniane ramy i ule oraz turystyka pszczelarska;

C. mając na uwadze, że sektor pszczelarski ma zasadnicze znaczenie dla UE i wnosi duży wkład do społeczeństwa, zarówno z punktu widzenia ekonomicznego (ok. 14,2 mld EUR rocznie), jak i środowiskowego dzięki utrzymaniu równowagi ekologicznej oraz zachowaniu różnorodności biologicznej, ponieważ 84 % gatunków roślin oraz 76 % produkcji żywności w Europie uzależnione jest od zapyłania przez pszczoły dzikie i pszczoły miodne;

D. mając na uwadze, że pszczoły i inne zapylacze dzięki zapyłaniu gwarantują reprodukcję wielu roślin uprawnych i dzikich, bezpłatnie zapewniając tym samym produkcję żywności, bezpieczeństwo żywnościowe i zachowanie różnorodności biologicznej w Europie i na świecie; mając na uwadze, że w UE niedostatecznie docenia się znaczenie zapyłania, które często traktuje się jako oczywiste, podczas gdy np. w USA na sztuczne zapylenie wydaje się 2 mld EUR rocznie; mając na uwadze, że w Europie żyje ok. 10 % wszystkich występujących na świecie gatunków pszczół; mając na uwadze, że według danych francuskiego Krajowego Instytutu Badań Agronomicznych śmiertelność pszczół kosztuje 150 mld EUR w skali światowej, co stanowi 10 % wartości rynkowej żywności i wskazuje na konieczność ochrony zapylaczy;

E. mając na uwadze, że niedawne badania przeprowadzone przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) pokazały, że zwiększenie gęstości i różnorodności zapylaczy ma bezpośredni wpływ na wysokość zbiorów i dlatego może pomóc drobnym rolnikom w zwiększeniu wydajności średnio o 24 %;

F. mając na uwadze, że nie wszystkie kraje mają system rejestracji pszczelarzy i pasiek, który ułatwia śledzenie rozwoju sektora, rynku i zdrowia pszczół;

G. mając na uwadze, że w 2004 r. Komisja przyznała 32 mln EUR rocznie na krajowe programy wsparcia pszczelarstwa wyłącznie na potrzeby pszczelarstwa, a także mając na uwadze, że w 2016 r. kwota ta wzrosła do 36 mln EUR, lecz jest wciąż daleka od wystarczającej (stanowi jedynie 0,0003 % budżetu WPR);

H. mając na uwadze, że w latach 2004–2016 liczba rojów pszczół miodnych wzrosła o 47,8 % dzięki przystąpieniu

nowych państw członkowskich, ale finansowanie unijne zwiększyło się jedynie o 12 %, przez co dostępne środki unijne nie są wystarczające do utrzymania populacji pszczół i właściwego wsparcia pszczelarzy w zakresie odtwarzania rojów pszczół po stratach w populacji pszczół w państwach członkowskich dotkniętych dużą umieralnością tych owadów;

I. mając na uwadze, że pomimo tego statystycznego wzrostu wielu zawodowych pszczelarzy zakończyło działalność, a w niektórych państwach członkowskich liczba rojów pszczół spadła o 50 % lub więcej⁽³⁾ z powodu skutków zmian klimatu (np. wiosenne przymrozki, susza, pożary), stosowania pewnych chemicznych substancji czynnych oraz zakłóceń na unijnym wewnętrznym rynku miodu; mając na uwadze, że wciąż odnotowuje się liczne przypadki zimowych strat i zaburzeń;

J. mając na uwadze, że krajowe programy wsparcia pszczelarstwa współfinansowane ze środków unijnych przynoszą ogólnie pozytywne skutki; mając na uwadze, że to raczej ich wdrażanie na szczeblu krajowym może czasami spowodować brak zaufania ze strony sektora, a tym samym spadek absorpcji środków;

K. mając na uwadze szczególnie niekorzystną strukturę pokoleniową branży pszczelarskiej, gdyż jedynie niewielki odsetek pszczelarzy stanowią osoby przed pięćdziesiątym rokiem życia, co stanowi zagrożenie dla przyszłości sektora; mając na uwadze, że pszczelarstwo jest potencjalnym źródłem pracy i możliwości integracyjnych dla młodych ludzi na obszarach wiejskich, ponieważ w wielu regionach Europy dostęp do gruntów jest ograniczony;

L. mając na uwadze, że rzetelna wiedza teoretyczna połączona ze szkoleniami praktycznymi jest ważna, ponieważ może ułatwić lepsze zrozumienie wyzwań stojących przed rojami pszczół oraz podejmowanie działań z tym związanych; mając na uwadze, że pszczelarze powinni działać w sposób odpowiedzialny i profesjonalny oraz w ścisłej współpracy z rolnikami, aby podjąć przyszłe wyzwania, takie jak zmiana klimatu, katastrofy naturalne, ograniczenie stref wypasu pszczół, ataki dzikich zwierząt i gatunków ptaków wędrownych w niektórych regionach (ule są bardzo narażone na takie zagrożenia, gdyż hodowlę pszczół często prowadzi się na wolnym powietrzu), a także duże obciążenia administracyjne w niektórych państwach członkowskich;

M. mając na uwadze, że krajowe programy wsparcia pszczelarstwa współfinansowane ze środków unijnych zapewniają uczestnikom szansę udziału w projektach badawczych i rozwojowych; mając na uwadze, że udane projekty mogą znacząco przyczynić się do wzmocnienia sektora i zwiększenia jego potencjału opierania się kryzysom naturalnym i rynkowym; mając na uwadze, że przekazywanie wiedzy i wymiana dobrych i innowacyjnych praktyk przynoszą wartość dodaną europejskiemu sektorowi pszczelarstwu, zwłaszcza gdy są uzupełnione specjalnym programem, jak np. obecny „Erasmus dla pszczelarzy” w ramach drugiego filaru WPR;

N. mając na uwadze, że tak zwane rolnictwo koczownicze poza wieloma pozytywnymi aspektami wiąże się również z kilkoma problemami, zwłaszcza w zakresie przestrzegania zasad mających na celu zapobieganie rozprzestrzenianiu się zagrożeń, oraz że w związku z tym wymaga ono bardziej wnikliwych kontroli;

O. mając na uwadze, że obserwowana obecnie zwiększona śmiertelność pszczół miodnych i dzikich zapyłaczy w Europie jest niepokojąca, gdyż ma negatywne skutki dla rolnictwa, różnorodności biologicznej i ekosystemów; mając na uwadze, że na śmiertelność pszczół wpływa wiele czynników stresu, które różnią się w zależności od stref geograficznych, uwarunkowań lokalnych lub warunków klimatycznych; mając na uwadze, że czynniki te obejmują poważne skutki pojawienia się inwazyjnych gatunków obcych, takich jak *Varroa destructor*, mały chrząszcz ulowy (*Aethina tumida*), szerszeń azjatycki (*Vespa vellutina*) oraz zgnilec amerykański, a także takie choroby zwierząt, jak nosemoza, skutki stosowania niektórych substancji czynnych w produktach ochrony roślin i innych biocydach, zmianę klimatu, degradację środowiska, degenerację siedlisk i stopniowe zanikanie roślin kwitnących; mając na uwadze, że pszczoły są zależne od terenów rolniczych, gdyż obszary te i różnorodność upraw stanowią ich główne źródło pożywienia, w związku z czym korzystne i dla pszczelarzy, i dla rolników byłoby wydzielanie pewnego rodzaju obszarów proekologicznych zwanych „obszarami pszczelarskimi”, które następnie można by rozpowszechnić we wszystkich państwach członkowskich, zwłaszcza w okresach niewielkiego kwitnienia;

P. mając na uwadze, że pszczelarze w obliczu chorób i pasożytów nękających pszczoły są często bezradni z powodu braku informacji, szkoleń i skutecznych środków zwalczających te zagrożenia, takich jak dostęp do produktów leczniczych dla pszczół; mając na uwadze, że pszczelarze otrzymują wsparcie na zwalczanie *Varroa destructor*, chociaż środki te nie są jeszcze w pełni zadowalające, gdyż prace badawczo-rozwojowe są nadal niewystarczające, zwłaszcza w odniesieniu do sposobów zwalczania gatunków pasożytniczych, skutków żywienia pszczół zgodnie z określoną dietą czy stosowania środków chemicznych;

Q. mając na uwadze, że obowiązek zgłaszania przez pszczelarzy przypadków wystąpienia chorób i pasożytów

prowadzi do systematycznej likwidacji uli i może ich zniechęcać do zgłaszania takich przypadków; mając na uwadze, że liczba dostępnych na rynku leków zwalczających choroby pszczoł jest ograniczona i nie zaspokaja rosnącego zapotrzebowania na skuteczne leki weterynaryjne; mając na uwadze, że zbadano kilka substancji naturalnych pod kątem zwalczania warrozy, z których trzy stały się podstawą ekologicznych środków ochrony (kwas mrówkowy, kwas szczawiowy i tymol):

R. mając na uwadze, że rolnictwo oparte na monokulturze, wykorzystujące odmiany roślin uprawnych i hybrydy uboższe w nektar i pyłek oraz o krótszych okresach kwitnienia znacznie zmniejszają zarówno różnorodność biologiczną, jak i zasięg terenów wykorzystywanych do wypasu pszczoł; mając na uwadze, że brytyjscy badacze stwierdzili ostatnio, że lokalne i regionalne rasy pszczoł mają większe szanse na przetrwanie na danym obszarze niż odmiany przesiedlone z innych terenów(4); mając na uwadze, że dobra kondycja i zrównoważony rozwój sektora pszczelarskiego w Europie w perspektywie długookresowej zależą od zapewnienia długoterminowej dobrej kondycji i zrównoważonego rozwoju lokalnych ekotypów pszczoł miodnych z uwagi na ich różnorodność i zdolność do przystosowania się do lokalnego środowiska;

S. mając na uwadze, że Międzyrządowa Platforma Naukowo-Polityczna w sprawie Różnorodności Biologicznej i Funkcjonowania Ekosystemów (IPBES) w przyjętym w dniu 26 lutego 2016 r. sprawozdaniu, a także Międzynarodowa Unia Ochrony Przyrody w swoich światowych zintegrowanych ocenach dotyczących środków owadobójczych o działaniu systemicznym ostrzegają o spadku liczby zapylaczy; mając na uwadze, że pszczoły są ważnym wskaźnikiem jakości środowiska;

T. mając na uwadze, że pszczelarze, rolnicy, ekolodzy i obywatele oczekują działań opartych na wyraźnym naukowym konsensusie co do wszystkich przyczyn śmiertelności pszczoł, łącznie ze skutkami substancji czynnych pestycydów (np. niektórych neonikotynoidów i innych środków owadobójczych o działaniu systemicznym), jak wskazała to EFSA;

U. mając na uwadze, że różnice we wnioskach naukowych można częściowo wyjaśnić stosowaniem odmiennych metod analitycznych i protokołów badawczych; mając na uwadze, że brak koordynacji na szczeblu europejskim prac badawczych dotyczących zapylaczy, a także brak dostępnych zharmonizowanych danych dla zainteresowanych podmiotów prowadzi do mnożenia się rozbieżnych lub sprzecznych badań;

V. mając na uwadze znaczenie utrzymania i pogłębiania dialogu oraz współpracy między wszystkimi zainteresowanymi stronami (pszczelarzami, rolnikami, naukowcami, organizacjami pozarządowymi, organami lokalnymi, przedsiębiorstwami produkującymi środki ochrony roślin, sektorem prywatnym, lekarzami weterynarii, ogółem społeczeństwa), aby skoordynować badania i udostępnić wszystkie odnośne zgromadzone dane na czas;

W. mając na uwadze, że istnieje ogólne zapotrzebowanie na wspólną i zharmonizowaną bazę danych, zawierającą informacje dotyczące m.in. rodzajów upraw i praktyk rolnych, występowania szkodników i chorób, warunków klimatycznych i meteorologicznych, krajobrazu i infrastruktury, zagęszczenia rojów pszczoł i współczynnika umieralności pszczoł w poszczególnych regionach, a także na odpowiednie narzędzia i technologie informatyczne bezpieczne dla pszczoł oraz na media, jak zaproponowano w inicjatywie europejskiego partnerstwa na rzecz pszczoł, przyjętej w czerwcu 2017 r.; mając na uwadze, że wyniki kompleksowego przeglądu naukowego EFSA, już opóźnione o przeszło rok, są niezbędne do podejmowania decyzji na podstawie najnowszych wyników naukowych; mając na uwadze, że aby powstrzymać wymieranie i ograniczyć śmiertelność pszczoł, konieczne jest jak najszybsze uzyskanie jasnych wyników – zwłaszcza w drodze badań terenowych – dotyczących wszystkich wskaźników zdrowia pszczoł; mając na uwadze, że pszczelarze, rolnicy i obywatele oczekują, iż Komisja będzie ściśle monitorować – razem z odnośnymi agencjami UE i ekspertami z państw członkowskich – wytyczne EFSA w sprawie oceny skutków stosowania środków ochrony roślin dla pszczoł, a także oczekują, że państwa członkowskie będą je należycie wdrażać;

X. mając na uwadze, że produkcja miodu zależy także od warunków pogodowych, gdyż ciepła i wilgotna pogoda sprzyja produkcji miodu, natomiast zimno i wilgoć ją utrudniają; mając na uwadze, że straty poniesione w okresie jesienno-zimowym przyczyniają się do osłabienia rojów pszczoł oraz do zmniejszenia produkcji miodu, sięgającego w niektórych państwach członkowskich 50 %, a nawet 100 % w niektórych regionach;

Y. mając na uwadze, że należy zwrócić uwagę, iż wielkość populacji pszczoł miodnych na różnych obszarach rolniczych nie jest jednakowa, tzn. rośnie w niektórych państwach produkujących miód, a spada w innych;

Z. mając na uwadze, że większa śmiertelność pszczoł zmusza pszczelarzy do bardziej regularnego dokupywania nowych rojów, co powoduje wzrost kosztów produkcji; mając na uwadze, że koszt roju pszczoł wzrósł od 2002 r.

przynajmniej czterokrotnie; mając na uwadze, że zastępowanie jednego roju pszczoł innym często pociąga za sobą krótko- lub średnioterminowy spadek produkcji, ponieważ nowe roje są mniej wydajne w początkowym okresie po ich osadzeniu w nowej pasiece; mając na uwadze, że pszczelarze nigdy nie wykorzystują do produkcji takiej liczby rojów pszczoł, jaką wykazują dane statystyczne, ponieważ na przestrzeni roku odbudowują liczbę rojów pszczoł kosztem produkcji, jako że odbudowa strat w rojach również wymaga miodu;

AA. mając na uwadze, że w niektórych państwach trzecich w ostatnich 15 latach odnotowano dwukrotny wzrost produkcji i wywozu miodu; mając na uwadze, że UE tylko w 60 % zaspokaja swoje zapotrzebowanie na miód i wskaźnik ten nie rośnie, podczas gdy liczba uli w Unii wzrosła prawie dwukrotnie w latach 2003–2016, a liczba pszczelarzy wzrosła w tym samym okresie z ok. 470 000 do ok. 620 000; mając na uwadze, że w 2016 r. trzema głównymi producentami miodu w Europie były Rumunia, Hiszpania i Węgry, a w następnej kolejności Niemcy, Włochy i Grecja;

AB. mając na uwadze, że do UE przywozi się co roku ok. 40 % miodu; mając na uwadze, że w 2015 r. miód z przywozu był średnio 2,3 raza tańszy niż miód produkowany w UE; mając na uwadze, że do UE przywozi się ok. 200 000 t miodu rocznie, głównie z Chin, Ukrainy, Argentyny i Meksyku, co stwarza bardzo niekorzystne warunki konkurencji dla europejskich pszczelarzy w porównaniu z producentami z państw trzecich; mając na uwadze, że miód z przywozu często nie spełnia norm obowiązujących pszczelarzy w UE;

AC. mając na uwadze, że konsumenci często sądzą, iż spożywają miód pochodzący z UE, podczas gdy część tego miodu w rzeczywistości jest mieszanką miodu wyprodukowanego w UE i miodu pochodzącego z państw trzecich, a duża część miodu z przywozu to miód podrobiony;

AD. mając na uwadze, że podczas gdy w regionach o największej na świecie produkcji miodu od 2002 r. ilość produkowanego miodu pozostaje bez zmian lub spada z powodu złego stanu zdrowia pszczoł, w Chinach ilość ta wzrosła w tym okresie dwukrotnie (ok. 450 000 t rocznie od 2012 r.), co stanowi więcej niż łączna produkcja miodu w UE, Argentynie, Meksyku, USA i Kanadzie;

AE. mając na uwadze, że w 2015 r. ponad połowa przywiezionego do UE miodu pochodziła z Chin – 100 000 t, tj. dwa razy tyle, co w 2002 r., nawet jeśli w innych częściach świata liczba rojów pszczoł malała; mając na uwadze, że zgodnie z opinią stowarzyszeń pszczelarzy i osób zajmujących się zawodowo pszczołami znaczna część miodu przywożonego z Chin może być podrobiona przez dodanie cukru trzcinowego lub kukurydzianego; mając na uwadze, że nie wszystkie państwa członkowskie są w stanie przeprowadzać analizy w punktach kontroli granicznej na zewnętrznych granicach UE w celu wykrycia nieprawidłowości w przywożonym miodzie;

AF. mając na uwadze, że miód jest trzecim najczęściej podrabianym produktem na świecie; mając na uwadze, że podrabianie powoduje znaczne straty dla europejskich pszczelarzy i naraża konsumentów na poważne ryzyko zdrowotne;

AG. mając na uwadze, że zdaniem specjalistów z sektora przedsiębiorstwa wywożące miód z Chin rozwiązały stwierdzony w 2002 r. problem chloramfenikolu nie w drodze przestrzegania przepisów, lecz za pomocą filtracji żywiczej miodu;

AH. mając na uwadze, że Rada ds. Rolnictwa i Rybołówstwa na posiedzeniu w grudniu 2015 r. omówiła obawy dotyczące jakości przywożonego miodu i konkurencyjności europejskiego sektora pszczelarskiego; mając na uwadze, że w następstwie tego posiedzenia Komisja zleciła scentralizowane badanie miodu;

AI. mając na uwadze, że badania laboratoryjne próbek miodu w państwach członkowskich przeprowadzone przez Wspólne Centrum Badawcze wykazały między innymi, że 20 % próbek pobranych na zewnętrznych granicach UE oraz w siedzibach importerów nie spełniało kryteriów dotyczących składu lub technologii produkcji miodu określonych w dyrektywie w sprawie miodu (2001/110/WE), a w 14 % próbek stwierdzono obecność dodatku cukru; mając na uwadze, że pomimo to do Europy nadal trafia miód sfałszowany lub z domieszkami;

AJ. mając na uwadze, że zgodnie z przepisami obowiązującego w UE Kodeksu Żywnościowego miód to produkt naturalny, do którego nie wolno dodawać żadnych substancji i z którego nie wolno ekstrahować żadnych substancji, a także którego nie wolno suszyć poza ulami;

AK. mając na uwadze, że w następstwie zaburzeń równowagi na europejskim rynku miodu, spowodowanych masowym przywozem podrobionego tańszego miodu, cena skupu miodu w latach 2014–2016 spadła o połowę w

państwach UE będących głównymi producentami miodu (Rumunia, Hiszpania, Węgry, Bułgaria, Portugalia, Francja, Włochy, Grecja i Chorwacja), i sytuacja ta nadal stawia europejskich pszczelarzy w trudnym i rozpaczliwym położeniu;

AL. mając na uwadze, że art. 2 ust. 4 lit. a) akapit drugi dyrektywy dotyczącej miodu zmienionej dyrektywą 2014/63/UE stanowi, że w przypadku gdy miód pochodzi z więcej niż jednego państwa członkowskiego lub państwa trzeciego, obowiązkowe wskazanie krajów pochodzenia może zostać zastąpione w stosownych przypadkach jednym z następujących oznaczeń: „mieszanka miodów pochodzących z UE”, „mieszanka miodów niepochodzących z UE” lub „mieszanka miodów pochodzących z UE i niepochodzących z UE”; mając na uwadze, że oznaczenie „mieszanka miodów pochodzących z UE i niepochodzących z UE” nie informuje wystarczająco konsumenta;

AM. mając na uwadze, że obecnie wiele przedsiębiorstw zajmujących się pakowaniem i sprzedażą miodu nadużywa tego sposobu oznaczania, aby ukryć faktyczny kraj pochodzenia oraz proporcje miodów pochodzących z różnych odnośnych krajów, ponieważ coraz lepiej poinformowani konsumenci nie mają zaufania do żywności pochodzącej z niektórych państw; mając na uwadze, że wiele krajów będących dużymi producentami miodu, takich jak USA, Kanada, Argentyna czy Meksyk, stosuje znacznie bardziej rygorystyczne wymogi dotyczące oznakowania miodu, niż uproszczone przepisy UE, i tym samym oferuje lepsze niż UE gwarancje przekazywania konsumentom koniecznych informacji;

AN. mając na uwadze, że obecne przepisy nie zapobiegają nieuczciwym praktykom związanym z wyrobami przetworzonymi, takimi jak ciastka, płatki śniadaniowe, wyroby cukiernicze itd.; mając na uwadze, że nazwa „miód” może wprowadzać konsumentów w błąd co do rzeczywistego składu danego produktu, jako że jest często używana, nawet gdy dużo mniej niż 50 % cukru zawartego w produkcie pochodzi z miodu;

AO. mając na uwadze, że rozpoczęta w 2014 r. inicjatywa „Europejskie śniadanie z miodem” odniosła ogromny sukces oraz że ta znakomita inicjatywa jest otwarta dla wszystkich państw członkowskich, a jej celem jest przyczynianie się do edukacji dzieci na temat zdrowej żywności, takiej jak miód, i promowanie sektora pszczelarskiego; mając na uwadze, że w dniu 11 maja 2015 r. Słowenia złożyła na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa wniosek o oficjalne ogłoszenie przez ONZ dnia 20 maja Światowym Dniem Pszczół, co szeroko poparły wszystkie państwa członkowskie i co zostało zatwierdzone przez FAO na konferencji w Rzymie w lipcu 2017 r.; mając na uwadze, że uzgodniono, iż należy poświęcić szczególną uwagę sektorowi pszczelarskiemu w kontekście rolnictwa, ochrony roślin i rolnictwa zrównoważonego, ponieważ pszczoły odgrywają istotną rolę w utrzymaniu równowagi ekologicznej na świecie;

AP. mając na uwadze, że unijne programy szkolne dotyczące owoców, warzyw i mleka stanowią narzędzie o niezwykle doniosłym znaczeniu, pozwalające przybliżyć dzieciom rolnictwo i różnorodność unijnych produktów rolnych, zwłaszcza produktów lokalnych; mając na uwadze, że programy te – poza promowaniem świeżych owoców i warzyw oraz picia mleka – umożliwiają państwom członkowskim uwzględnienie innych specjalności lokalnych, regionalnych lub krajowych, takich jak miód;

AQ. mając na uwadze, że chociaż angażowanie lokalnych producentów w programy w ramach unijnej inicjatywy „Owoce, warzywa i mleko w szkole” rodzi dodatkowe obciążenie administracyjne i koszty, to potencjalne korzyści wynikające z szerzenia wiedzy na temat wartości odżywczej miodu, znaczenia pszczelarstwa, zachęcania do zwiększenia spożycia oraz sprawnego zaangażowania głównie lokalnych producentów mogłyby być pozytywne dla sektora i generalnie łańcucha produkcji miodu; mając na uwadze, że lokalni producenci napotykają trudności, chcąc uczestniczyć w programach w ramach unijnej inicjatywy dla szkół, gdyż w niektórych państwach członkowskich rygorystycznie stosuje się przepisy w sprawie bezpośrednich dostaw małych ilości miodu; mając na uwadze, że konieczne jest sprzyjanie lokalnej produkcji i konsumpcji;

AR. mając na uwadze, że roczne spożycie miodu w poszczególnych państwach członkowskich znacząco się różni: podczas gdy w państwach członkowskich Europy Zachodniej wynosi ono przeciętnie 2,5–2,7 kg na osobę, to w niektórych państwach, które przystąpiły do UE w ramach rozszerzeń od 2004 r., wynosi ono zaledwie 0,7 kg; mając na uwadze, że europejskie systemy jakości, a zwłaszcza systemy oznaczenia geograficznego, są bardzo istotne dla utrzymania i tworzenia miejsc pracy; mając na uwadze, że do tej pory zarejestrowano ponad 30 oznaczeń geograficznych miodu; mając na uwadze, że oznaczenia „europejski” i „made in Europe” są często kojarzone z produktami wysokiej jakości;

AS. mając na uwadze, że miód ma pozytywne skutki fizjologiczne, w tym w szczególności dla zdrowia, biorąc pod uwagę jego właściwości antyseptyczne, przeciwzapalne i przyspieszające gojenie się ran, co można by bardziej uznać

w przyszłej polityce rolnej;

AT. mając na uwadze, że liczne przykłady samodzielnego zrzeszania się i sprzedaży bezpośredniej od pszczelarzy wskazują, że sprzedaż miodu, zwłaszcza ekologicznego, i innych produktów pszczelich w krótkich łańcuchach dostaw oraz na rynkach producentów lokalnych jest ogromnym sukcesem;

AU. mając na uwadze, że pszczelarstwo miejskie zyskuje w ostatnich latach na popularności i może zwiększyć świadomość wśród szerszego kręgu obywateli, w tym dzieci, na temat specyfiki pszczelarstwa i płynących z niego korzyści; mając na uwadze, że sadzenie roślin kwitnących w ogrodach i na obszarach miejskich przez społeczeństwo lub organy lokalne i regionalne również przyczynia się do wzbogacenia źródeł pożywienia dla zapylaczy;

AV. mając na uwadze, że inne produkty pszczele (np. pyłek kwiatowy, propolis, wosk pszczele, jad pszczele oraz mleczko pszczele) znacząco przyczyniają się do dobrostanu obywateli, są wykorzystywane jako produkty spożywcze wysokiej jakości oraz poszukiwane jako element naturalnego trybu życia; mając na uwadze, że odgrywają one również szczególną rolę w przemyśle medycznym i kosmetycznym, a w związku z tym są dodatkowym zasobem poprawiającym sytuację gospodarczą pszczelarzy; mając jednak na uwadze, że produkty te nie są określone w dyrektywie w sprawie miodu i to opuszczenie utrudnia wdrożenie skutecznej polityki sektorowej, hamuje działania na rzecz zapewnienia jakości i osłabia walkę z oszustwami i podrabianiem; mając na uwadze, że każde państwo członkowskie może podjąć decyzję o zakazie uprawy GMO na swoim terytorium, aby chronić europejskich konsumentów przed miodem zakażonym pyłkiem GMO;

AW. mając na uwadze, że do UE przywozi się znaczne ilości miodu, co w wielu przypadkach prowadzi do poważnych zakłóceń, a nawet kryzysów na unijnym rynku miodu, przyczyniając się do osłabienia europejskiego sektora pszczelarskiego; mając na uwadze, że sektor pszczelarski zasługuje na priorytetowe traktowanie podczas unijnych negocjacji dotyczących umów o wolnym handlu, a miód oraz inne produkty sektora pszczelarskiego należy uznać za „produkty wrażliwe”;

Znaczenie pszczelarstwa

1. uważa, że zapylając kwiaty, w tym uprawy rolne, pszczoły miodne, a także pszczoły dzikie i inne zapylacze, świadczą podstawowe usługi dla ekosystemu i rolnictwa, bez których rolnictwo europejskie – a w szczególności uprawy roślin entomofilnych (zapylanych przez owady) – nie mogłoby istnieć; podkreśla w związku z tym znaczenie wspólnej polityki rolnej ukierunkowanej na zrównoważony rozwój, a także zwiększenia różnorodności biologicznej, co jest lepsze nie tylko dla nieprzerwanej egzystencji i odbudowy populacji pszczół, ale także dla zbiorów roślin uprawnych;

2. wzywa Komisję, aby zapewniła widoczność pszczelarstwa w przyszłych propozycjach dotyczących polityki rolnej pod kątem wsparcia i uproszczenia, badań i innowacji oraz programów edukacyjnych związanych z pszczelarstwem;

3. podkreśla, że o ile UE może podejmować dalsze działania z myślą o pszczelarzach i pszczołach, o tyle konieczne jest uznanie wkładu obecnej WPR we wsparcie pszczelarzy, a więc także potencjalnie w poprawę stanu środowiska i różnorodności biologicznej dzięki różnym narzędziom, takim jak środki dywersyfikacji upraw, obszary proekologiczne, program „Natura 2000”, rolnictwo ekologiczne, inne środki rolno-środowiskowe wspierające tworzenie rojów pszczół, środki ochrony klimatu lub europejskie partnerstwo innowacyjne;

Unijne wsparcie dla pszczelarzy

4. podkreśla, że finansowanie pszczelarstwa na potrzeby produkcji żywności i do celów terapeutycznych musi być uporządkowane w bardziej ukierunkowany i skuteczny sposób, a także odpowiednio zwiększone w przyszłej polityce rolnej (od 2021 r.);

5. apeluje do Komisji i państw członkowskich o wsparcie unijnego sektora pszczelarskiego za pomocą skutecznych narzędzi politycznych oraz odpowiednich środków finansowych odpowiadających aktualnej populacji pszczół; proponuje zatem, aby unijne środki przeznaczone na krajowe programy wsparcia pszczelarstwa zwiększyć o 50 %, co odzwierciedla obecną wielkość populacji pszczół i znaczenie całego sektora; zdecydowanie zachęca każde państwo członkowskie, aby zgodnie z art. 55 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013 dotyczącego jednolitej wspólnej organizacji rynku stworzyło krajowy program dla swojego sektora pszczelarskiego;

6. wzywa Komisję, aby dogłębnie rozważyła włączenie nowego systemu wsparcia dla pszczelarzy do WPR po roku

2020 w celu odpowiedniego odzwierciedlenia ekologicznej roli pszczół jako zapylaczy; podkreśla w związku z tym, że należy uwzględnić szczególne potrzeby mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym tych, które prowadzą działalność w regionach najbardziej oddalonych, na obszarach górskich i wyspach; wzywa ponadto Komisję do zbadania dodatkowych środków, takich jak wsparcie na zakup węż;

7. wzywa pszczelarzy do nawiązania aktywnego dialogu z właściwymi organami z myślą o zapewnieniu skutecznego stosowania krajowych programów wsparcia pszczelarstwa w celu ich udoskonalania i rozwiązywania wszelkich występujących problemów;

Zarządzanie ryzykiem

8. wzywa Komisję, by przeprowadziła studium wykonalności dotyczące systemu zarządzania ryzykiem w pszczelarstwie jako części krajowych programów wsparcia pszczelarstwa, tak aby pokrywać straty produkcyjne ponoszone przez zawodowych pszczelarzy; proponuje w związku z tym dotację obliczaną na podstawie średniej wysokości obrotów przedsiębiorstw, które poniosły straty; podkreśla, że w kilku państwach członkowskich firmy ubezpieczeniowe odmawiają ubezpieczenia rojów pszczół, a pszczelarze napotykają trudności w dostępie do narzędzi zarządzania ryzykiem w ramach drugiego filaru WPR; wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie, aby ułatwiły pszczelarzom dostęp do narzędzi zarządzania ryzykiem;

Krajowe programy wsparcia pszczelarstwa współfinansowane ze środków UE

9. podkreśla potrzebę odpowiednich szkoleń w pszczelarstwie i zachęca państwa członkowskie do włączenia tego warunku wstępного do programów krajowych; uważa, że wydatki na zakup sprzętu pszczelarskiego, który kwalifikuje się do dofinansowania i jest dofinansowywany w ramach poszczególnych krajowych programów wsparcia pszczelarstwa, powinny być uznawane przez cały trzyletni okres programowania, a nie tylko w roku programowania, w którym wydatki te zostały poniesione;

10. wzywa państwa członkowskie do rozważenia możliwości utworzenia w ramach krajowych programów wsparcia pszczelarstwa systemu odszkodowań w związku ze śmiertelnością rojów pszczół powodowaną klęskami żywiołowymi, chorobami lub atakami drapieżników;

11. wzywa Komisję, aby wystąpiła z wnioskiem dotyczącym zmiany dat wyznaczających rok programowania na potrzeby krajowych programów wsparcia pszczelarstwa, tak aby datę wyznaczającą koniec roku przesunięto na dzień 30 października, biorąc pod uwagę, że zgodnie z obowiązującymi przepisami koniec roku programowania wypada w dniu 31 lipca, czyli w szczytowym okresie sezonu pszczelarskiego w niektórych państwach członkowskich, w związku z czym nie jest to odpowiedni termin;

12. zaznacza, że rozprzestrzenianie się niedźwiedzi brunatnych i innych drapieżników w niektórych regionach Europy stawia przed pszczelarzami nowe wyzwania w zakresie bezpieczeństwa samych pszczelarzy, jak i ich działalności gospodarczej; wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania odpowiednich środków zaradczych, w szczególności w formie odszkodowania za poniesione szkody;

Badania naukowe, szkolenia i kształcenie

13. proponuje poszerzenie zakresu badań i dzielenie się tematami projektów badawczych w dziedzinie pszczelarstwa – w szczególności finansowanych z funduszy UE – oraz zdobytymi w toku tych badań wynikami, jak robi na przykład konsorcjum „Apitherapy project”, tak aby uniknąć powielania działań; wzywa w związku z tym do utworzenia wspólnej cyfrowej bazy danych zharmonizowanej na szczeblu UE, która będzie służyć wymianie informacji między pszczelarzami, badaczami i wszystkimi zainteresowanymi stronami; wzywa w związku z tym Komisję, by wspierała i umacniała europejskie projekty badawcze w dziedzinie pszczelarstwa, takie jak program badawczy EFSA w ramach projektu „Collecting and Sharing Data on Bee Health: Towards a European Bee Partnership” [Gromadzenie danych i dzielenie się danymi na temat zdrowia pszczół: w kierunku europejskiego partnerstwa na rzecz pszczół]; uważa, że większe inwestycje prywatne i publiczne w wiedzę techniczną i naukową mają zasadnicze znaczenie i należy do nich zachęcać zarówno na szczeblu krajowym, jak i na szczeblu UE, w szczególności w odniesieniu do genetycznych i weterynaryjnych aspektów zdrowia pszczół oraz rozwoju innowacyjnych leków dla tego gatunku; popiera działalność referencyjnych instytutów i laboratoriów UE, która przyczynia się do poprawy koordynacji badań między innymi w celu dalszego badania przyczyn wymierania pszczół;

14. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia odpowiednich programów szkolenia podstawowego i

zawodowego dla pszczelarzy; uważa, że oprócz kwestii rolniczych i innych aspektów gospodarczych pszczelarstwa materiały dydaktyczne powinny obejmować wiedzę związaną z zapyłaniem i innymi praktykami ekosystemowymi, takimi jak utrzymanie równowagi ekologicznej i zachowanie różnorodności biologicznej, a także poprawę warunków życia zapyłaczy na obszarach uprawnych; uważa, że należy również opracować – we współpracy z pszczelarzami – specjalne moduły szkoleniowe dotyczące tych kwestii dla rolników zajmujących się uprawą ziemi; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania ściślejszej współpracy oraz wymiany informacji i wiedzy, włącznie z opracowaniem zaawansowanych systemów wzajemnego wczesnego ostrzegania między rolnikami i hodowcami pszczół, leśnikami, badaczami i weterynarzami, na temat okresów rozpylania środków owadobójczych i stosowania innych produktów owadobójczych, zapobiegania chorobom i kontroli w tym zakresie, technologii nieszkodliwych dla pszczół, a także na temat metod ochrony roślin, które minimalizują śmiertelność zapyłaczy;

15. wzywa Komisję do przyjęcia zaleceń na rzecz wsparcia różnych krajowych programów wysokiej jakości kształcenia w dziedzinie pszczelarstwa na poziomie podstawowym i zawodowym w UE; wzywa do opracowania programów zachęcających młodych ludzi do podejmowania pracy w pszczelarstwie w związku z pilną potrzebą wymiany pokoleniowej w sektorze; uważa, że konieczne jest dalsze rozwijanie potencjału sektora pszczelarskiego w sposób dostosowany do potrzeb wszystkich pszczelarzy; wzywa Komisję, by we współpracy z państwami członkowskimi i branżą pszczelarską opracowała kodeks najlepszych praktyk w dziedzinie pszczelarstwa, opierający się dodatkowo na dostępie do wysokiej jakości szkolenia na szczeblu państw członkowskich; zachęca uniwersyteckie wydziały weterynarii, by mając na uwadze kształcenie zawodowe, umacniały kontrolę weterynaryjną i zaangażowanie; uważa, że programy takie jak Horyzont 2020 i Erasmus+ powinny wspierać rozwój badań i szkoleń w dziedzinie apiterapii;

Zdrowie pszczół a środowisko

16. ponownie wyraża niepokój w związku ze zwiększoną śmiertelnością i wymieraniem w Europie pszczół miodnych i dzikich zapyłaczy, w tym dzikich pszczół, co wywrze poważny negatywny wpływ na rolnictwo, produkcję żywności i bezpieczeństwo żywnościowe, różnorodność biologiczną, zrównoważenie środowiskowe i ekosystemy;

17. podkreśla, że UE i państwa członkowskie muszą podjąć niezbędne natychmiastowe działania w celu wdrożenia szeroko zakrojonej i długofalowej strategii na rzecz zdrowia pszczół i odnowienia ich populacji, aby zachować wymierające obecnie dzikie pszczoły w UE, także dzięki środkom rolno-środowiskowym służącym wsparciu tworzenia rojów pszczół;

18. podkreśla znaczenie różnorodności biologicznej dla zdrowia i dobrostanu pszczół, do której przyczynia się zapewnienie im obszarów wypasu, naturalnych i półnaturalnych siedlisk oraz rozległych trwałych użytków zielonych; zwraca uwagę na postępujący zanik cennych pożytków pszczelich, takich jak chabry, wyki, ostrożeń czy koniczyna biała, wynikający z niewłaściwego stosowania środków ochrony roślin, ograniczenia liczby użytków zielonych pod pastwiska, a także zwiększonego użytkowania kośnego tych terenów; zaznacza, że skutkuje to niedoborem pyłku, a przez to niedożywieniem pszczół, które z kolei przyczynia się do spadku kondycji zdrowotnej pszczół i większą podatnością na patogeny i pasożyty; podkreśla konieczność ochrony gatunków dzikich kwiatów oraz gatunków roślin przyjaznych dla owadów w całej Europie; przypomina, że „obszary pszczelarskie” o współczynniku ważenia 1,5 należą do rodzajów obszarów proekologicznych w ramach zazieleniania przewidzianego w WPR; zwraca się do Komisji, hodowców nasion i rolników o promowanie wysokiej jakości programów hodowli roślin z uwzględnieniem wśród kryteriów doboru roślin zdolności do produkcji miodu i pyłku kwiatowego, a także o priorytetowe uwzględnienie lokalnie przystosowanych i pozyskiwanych gatunków i odmian w trosce o zapewnienie jak największej różnorodności biologicznej;

19. zaznacza, że potrzebne są odpowiednie zachęty finansowe dla pszczelarzy ekologicznych z uwagi na dodatkowe wymogi, które muszą oni spełniać, oraz nasilające się oddziaływania ze strony środowiska;

20. podkreśla konieczność zachowania niepowtarzalnego dziedzictwa genetycznego, różnorodności i zdolności do adaptacji lokalnych endemicznych populacji pszczół miodnych, z których każda przez wiele pokoleń przystosowywała się do specyfiki swojego środowiska lokalnego, i przypomina o ważnej roli, jaką różnorodność ta odgrywa w walce z gatunkami inwazyjnymi, w tym z pasożytami i chorobami;

21. zauważa, że rolnictwo oparte na monokulturze zmniejsza różnorodność biologiczną i niesie ryzyko niedostatecznego zapyłania i zaniku flory miododajnej, a także wzywa państwa członkowskie do opracowania strategii na rzecz siewu roślin nektarodajnych na nieużytkach; podkreśla w związku z tym, że ochrona zasobów abiotycznych, w szczególności gleby i wód, jak również znaczne zróżnicowanie pyłku i szerokiej gamy pożywienia są

niezbędne dla ochrony pszczół;

22. wzywa zatem Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia niezbędnych zachęt sprzyjających lokalnym praktykom, w celu zachowania ekotypów pszczół miodnych i upraw w całej UE;

23. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wprowadzenia środków zwiększających ochronę prawną i wsparcie finansowe dla lokalnych ekotypów i populacji pszczół miodnych w całej UE, w tym przez ustanawianie prawnie chronionych obszarów ochrony lokalnych endemicznych gatunków pszczół miodnych;

24. wzywa Komisję do sporządzenia wykazu umożliwiającego ocenę istniejących i wyłaniających się zagrożeń dla zdrowia na szczeblu europejskim i międzynarodowym, w celu opracowania planu działania na rzecz walki z wymieraniem pszczół;

25. wzywa Komisję, by poczyniła postępy w zakresie wdrażania projektów pilotażowych dotyczących pszczół i innych zapylaczy jako wskaźników dobrej kondycji środowiska i zdrowia siedlisk, gdyż mogą one okazać się przydatne do opracowania przyszłej polityki;

26. zwraca się do Komisji o zagwarantowanie, że pomoc dla rolnictwa w ramach różnych linii budżetowych WPR uwzględni praktyki przyjazne dla pszczół, jak np. tworzenie obszarów proekologicznych czy uprawa dzikich kwiatów poszukiwanych przez pszczoły na obszarach ugorowanych;

27. podkreśla, że zasadniczo należy stosować zasadę ostrożności, aby chronić zapylacze, zarówno hodowlane, jak i dzikie;

28. odnotowuje, że zdrowa pszczoła ma lepsze szanse na przetrwanie ataków pasożytów, chorób i drapieżników; uważa, że niektóre inwazyjne gatunki obce, takie jak *Varroa destructor*, mały chrząszcz ulowy (*Aethina tumida*), szerszeń azjatycki (gatunek bardzo agresywny wobec innych owadów) oraz zgnilec amerykański i niektóre patogeny, takie jak nosemoza, dokonują ogromnych spustoszeń w populacji pszczół i wyrządzają pszczelarzom potężne szkody; ponownie potwierdza swoje poparcie dla uruchomionego przez Parlament projektu pilotażowego dotyczącego programu hodowlano-selekcyjnego na potrzeby badań naukowych nad odpornością na warrozę; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wsparcia ogólnounijnnych badań stosowanych za pośrednictwem skutecznych programów hodowlanych na rzecz wyhodowania populacji pszczół miodnych odpornych na gatunki inwazyjne i choroby, a także posiadających cechę behawioralną zwaną odpornością higieniczną na warrozę (VSH); z uwagi na ryzyko, że niektóre inwazyjne gatunki obce takie jak *Varroa destructor* mogą uodpornić się na niektóre weterynaryjne produkty lecznicze, zachęca państwa członkowskie do przeprowadzania corocznych badań poziomu oporności tych roztoczy na poszczególne substancje czynne stosowane w weterynaryjnych produktach leczniczych; proponuje, aby utrzymać obowiązkowy charakter zwalczania warrozy na szczeblu UE;

29. wzywa Komisję, aby do badań nad lekami dla pszczół zaangażować wszystkie zainteresowane firmy farmaceutyczne, między innymi w celu zwalczania *Varroa destructor* i uniknięcia skutków ubocznych tych leków dla systemu odpornościowego pszczół, a także aby stworzyć wspólną platformę informatyczną w celu udostępniania zainteresowanym stronom najlepszych rozwiązań i leków, poprawić dostępność produktów weterynaryjnych niezbędnych w pszczelarstwie, zwiększyć rolę lekarzy weterynarii w zarządzaniu zdrowiem pszczół oraz informować pszczelarzy o wszystkich dostępnych rozwiązaniach; wzywa do prowadzenia publicznych i prywatnych badań nad biologicznymi i fizycznymi metodami alternatywnymi, które są nieszkodliwe dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także do wykorzystania naturalnych substancji i związków do kontroli warrozy, z uwzględnieniem szczególnych korzyści ekologicznych metod terapii;

30. uznaje doniosłość wyników, które uzyskano w ramach wprowadzonego w niektórych państwach członkowskich monitorowania w zakresie oceny zdrowia pszczół, i uważa, że wyniki należy udostępnić pozostałym państwom członkowskim oraz Komisji;

31. wzywa państwa członkowskie i regiony, aby przy użyciu wszystkich dostępnych środków chroniły lokalne i regionalne odmiany pszczół (pszczoły z gatunku *Apis mellifera*) przed niepożądaną ekspansją gatunków przeniesionych z innych terenów lub przed inwazyjnymi gatunkami obcymi, które wywierają bezpośredni lub pośredni wpływ na zapylaczy; popiera ponowne zasiedlanie uli utraconych w wyniku ataku inwazyjnych gatunków obcych lokalnymi gatunkami rodzimymi; zaleca państwom członkowskim tworzenie specjalistycznych ośrodków zajmujących się hodowlą i ochroną rodzimych gatunków pszczół; podkreśla w związku z tym znaczenie opracowania strategii hodowlanych, które przyczynią się do zwiększenia częstotliwości występowania cennych cech w lokalnych populacjach pszczół miodnych; odnotowuje możliwości wynikające z rozporządzenia (UE) nr 1143/2014 w sprawie

inwazyjnych gatunków obcych oraz potencjalnie z niedawno przyjętych rozporządzeń w sprawie zdrowia zwierząt oraz zdrowia roślin (odpowiednio rozporządzenia (UE) 429/2016 i (UE) 2031/2016); wyraża zaniepokojenie faktem, że skażony wosk przywożony z Chin często może powodować problemy zdrowotne u pszczoł;

32. wzywa do zachowania ostrożności przy rozszerzaniu listy inwazyjnych gatunków roślin, które mogłyby doprowadzić do zmniejszenia różnorodności biologicznej pastwisk pszczelich w UE;

Chemikalia szkodliwe dla pszczoł

33. zwraca się do Komisji o wstrzymanie wydawania zezwoleń na stosowanie w pestycydach substancji czynnych, które – zgodnie z opartymi na badaniach terenowych ustaleniami naukowymi EFSA – zagrażają zdrowiu pszczoł, do czasu publikacji ostatecznej szczegółowej oceny wpływu tych substancji; podkreśla, że wszelkie procedury podejmowania decyzji muszą opierać się na naukowych ocenach i wynikach;

34. wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia działania na podstawie utrwalonego konsensusu naukowego i wprowadzenia zakazu stosowania tych substancji czynnych pestycydów, w tym tych neonicotynoidów, i tych środków owadobójczych o działaniu systemicznym, które – na podstawie analiz laboratoryjnych, a przede wszystkim badań terenowych – uznaje się naukowo za szkodliwe dla zdrowia pszczoł; wzywa jednocześnie do wprowadzenia bezpiecznych alternatywnych środków lub metod agronomicznych (np. różnych skutecznych form ochrony roślin o niskim zużyciu pestycydów, kontroli biologicznej i zintegrowanej ochrony roślin), które zastąpią substancje czynne zagrażające pszczołom;

35. apeluje do Komisji, by ściśle monitorowała – razem z właściwymi agencjami UE i ekspertami z państw członkowskich – wytyczne EFSA w sprawie oceny skutków stosowania środków ochrony roślin dla pszczoł, a także wzywa państwa członkowskie do wdrożenia tych wytycznych;

36. podkreśla, że każdy produkt stosowany w rolnictwie, który zawiera substancje uznane za szkodliwe dla pszczoł, powinien być oznaczony jako „szkodliwy dla pszczoł”;

37. wzywa Komisję i państwa członkowskie do niezwłocznego zwiększenia intensywności badań naukowych, z jasno określonym harmonogramem, nad wszystkimi substancjami, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia pszczoł;

38. podkreśla, że długoterminowe skutki stosowania środków ochrony roślin o działaniu systemicznym są niedoszacowane; z zadowoleniem przyjmuje niedawne przyjęcie projektu pilotażowego dotyczącego wykorzystania pszczoł miodnych do monitorowania środowiska pod kątem stosowania pestycydów;

39. przyznaje, że odporność pszczoł jest znacznie osłabiona przez łączną ekspozycję na działanie chemikaliów, która według niezależnych i podlegających wzajemnej weryfikacji dowodów naukowych uniemożliwia im pokonywanie czynników ryzyka takich jak mokre lata, brak nektaru, choroby i pasożyty;

40. przypomina o dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów, a szczególnie o jej art. 14, który zobowiązuje wszystkich rolników do stosowania w gospodarstwach od 2014 r. ogólnych zasad zintegrowanej ochrony roślin, oraz o art. 9, który przewiduje ogólny zakaz stosowania oprysków z powietrza;

41. przypomina, że UE wprowadziła tymczasowe ograniczenia w stosowaniu środków owadobójczych zawierających neonicotynoidy (chlotianidynę, tiametoksam, imidachlopryd i fipronil) w celu zmniejszenia wpływu na pszczoły;

Zwalczanie podrabiania miodu

42. oczekuje od państw członkowskich i Komisji, że zagwarantują pełną zgodność miodu z przywozu i innych produktów pszczelich z rygorystycznymi normami UE, dzięki czemu przyczynią się do zwalczania zarówno nieuczciwych producentów miodu z państw trzecich, jak i podmiotów z UE zajmujących się pakowaniem i sprzedażą miodu, które świadomie dopuszczają się mieszania podrobionego miodu z przywozu z miodem europejskim;

43. wzywa Komisję, by opracowała skuteczne metody badań laboratoryjnych, takie jak na przykład badanie rezonansem magnetycznym, służące wykrywaniu peptydów charakterystycznych dla pszczoł i innych właściwych im markerów, które umożliwią wykrywanie przypadków podrabiania miodu, a także apeluje do państw członkowskich, by wprowadziły surowe kary dla osób łamiących prawo; wzywa Komisję do włączenia do tej działalności uznanych

na szczeblu międzynarodowym laboratoriów prywatnych, takich jak francuskie EUROFINS lub niemieckie QSI, w celu przeprowadzania najbardziej zaawansowanych badań; apeluje do Komisji o utworzenie oficjalnego banku danych dotyczących miodu, który umożliwi określenie pochodzenia miodu za pomocą wspólnej metody analitycznej;

44. zauważa, że zakłady pakowania miodu, które mieszają lub przetwarzają miód pochodzący od różnych producentów, podlegają unijnemu nadzorowi bezpieczeństwa żywności zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 853/2004; uważa, że należy rozszerzyć ten obowiązek na wszystkie zakłady przetwarzania miodu z przywozu; podkreśla, że należy uniknąć nakładania jakichkolwiek obciążeń finansowych lub administracyjnych na pszczelarzy z UE, którzy pakują miód własnej produkcji;

45. podkreśla, że proponowane środki przyczyniłyby się do umocnienia unijnego nadzoru nad przedsiębiorstwami pakującymi miód w państwach trzecich, co z kolei umożliwiłoby wykrywanie w wyniku kontroli urzędowych ewentualnych przypadków wykorzystywania podrabianego miodu i zagwarantowanie jego wycofania z łańcucha żywnościowego;

46. uważa, że pochodzenie miodu powinno być możliwe do określenia w całym łańcuchu dostaw żywności i że miód należy klasyfikować w zależności od rośliny, z której pochodzi, bez względu na to, czy jest to miód krajowy, czy miód z przywozu, z wyjątkiem bezpośrednich transakcji między producentem i konsumentem; domaga się w związku z tym zaostrzenia wymogu identyfikowalności miodu; uważa, że importerzy miodu i sprzedawcy detaliczni muszą przestrzegać przepisów unijnych i sprzedawać wyłącznie produkty pszczele zgodne z definicją miodu określoną w Kodeksie Żywnościowym;

47. zwraca się do Komisji o zmianę dyrektywy w sprawie miodu w celu zapewnienia jasnych definicji i określenia najważniejszych cech charakterystycznych wszystkich produktów pszczelich, takich jak miód jednokwiatowy i wielokwiatowy, propolis, mleczko pszczele, wosk pszczeli, pyłek, pierzga i jad pszczeli, do czego Parlament wzywał już w przyjętych wcześniej tekstach;

48. wzywa Komisję do dokładnego przeanalizowania funkcjonowania unijnego rynku pokarmu, suplementów i leków dla pszczół, a także do podjęcia niezbędnych działań na rzecz usprawnienia rynku oraz zapobiegania podrabianiu i nielegalnemu obrotowi tymi produktami;

49. wzywa Komisję do określenia protokołów dotyczących poziomów braku działań, punktów odniesienia dla kontroli (RPA) lub najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości (MRL) w miodzie i innych produktach pszczelich, aby uwzględnić substancje niedopuszczalne w europejskim sektorze pszczelarstwie, a także do zharmonizowania weterynaryjnych kontroli granicznych i kontroli na rynku wewnętrznym, pamiętając o tym, że w przypadku miodu przywóz produktów niskiej jakości, podrabianie lub substytuty zakłócają funkcjonowanie rynku i wywierają stałą presję na ceny, a w efekcie końcowym na jakość produktów na rynku wewnętrznym; podkreśla także, że należy zapewnić jednakowe warunki udziału w rynku produktów i producentów z UE i państw trzecich;

50. uznaje praktyczne znaczenie systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpieczną żywnością i paszami, i z tego względu wzywa Komisję do umieszczenia w każdym przypadku na liście RASFF (system wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach) miodów, co do których jest pewne, że zostały podrobione;

51. wzywa Komisję, aby niezwłocznie zakazała wprowadzania do obrotu miodu poddawanego filtrowaniu żywicznemu, ponieważ w miodzie filtrowanym żywicznie nie ma żadnych substancji cennych pod względem biologicznym;

52. wzywa do ciągłych kontroli jakości miodu przywożonego z państw trzecich, których przepisy zezwalają na leczenie rojów pszczół antybiotykami;

53. wzywa Komisję, aby opracowała normy produkcji węż, które powinny uwzględniać proporcje parafiny, zarodników zgnilca amerykańskiego i pozostałości akarycydów, z zastrzeżeniem że zawartość akarycydów w wosku stosowanym w wężach musi być odpowiednio niska, tak aby akarycydy nie zaczęły przedostawać się do miodu;

54. wzywa Komisję, aby zgodnie z przepisami rozporządzenia (UE) 2016/1036 starannie zbadała prowadzony na wielką skalę przywóz miodu z Chin, w szczególności poddała kontroli działalność eksporterów miodu z Chin oraz oceniła jakość tego miodu, udział ilościowy i poziom cen sprzedaży na unijnym rynku miodu;

55. uważa, że z uwagi na dużą ilość miodu przywożonego z Chin, która dodatkowo wzrosła jeszcze w ciągu ostatnich

15 lat, ceny skupu miodu określane na podstawie rzeczywistych kosztów produkcji miodu w UE i złą jakość „fabrykowanego”, a nie produkowanego miodu z przywozu, Komisja powinna wyraźnie uznać, że nadszedł czas, by rozpocząć dochodzenie w sprawie praktyk stosowanych przez niektórych chińskich eksporterów, aby ewentualnie wszcząć postępowanie antydumpingowe;

56. wzywa Komisję, aby zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 2017/625 (a następnie rozporządzenia (UE) 882/2004) zarządziła urzędowe pobieranie próbek i kontrolę miodów pochodzących z państw trzecich na granicach zewnętrznych UE;

57. zauważa, że dyrektywa odnosząca się do miodu zmieniona dyrektywą 2014/63/UE wymaga wskazania na etykiecie kraju pochodzenia, w którym zebrano miód, w przypadku gdy miód pochodzi z jednego państwa członkowskiego lub jednego państwa trzeciego; przyznaje jednak, że potrzebne są dalsze działania, aby zwalczać oszustwa w dziedzinie produktów pszczelich oraz zaradzić nieuczciwej konkurencji ze strony podrabianego „miodu”;

58. przypomina Komisji, że konsument ma prawo znać miejsce pochodzenia każdego produktu żywnościowego; uważa jednak, że takie oznaczenia na etykiecie jak „mieszanka miodów pochodzących z UE”, „mieszanka miodów niepochodzących z UE”, a przede wszystkim „mieszanka miodów pochodzących z UE i niepochodzących z UE” całkowicie zatajają przed konsumentem pochodzenie miodu i naruszają w konsekwencji zasady unijnego prawa ochrony konsumentów; w związku z tym wzywa Komisję do zapewnienia dokładnego i obowiązkowego etykietowania miodu i produktów pszczelich, a także do zharmonizowania produkcji miodu w większym stopniu, zgodnie z prawodawstwem dotyczącym systemów jakości produktów&